

KJAK OG VALGREINAR

“Breiðkið Kaldbaksvegin og gerið hann lidnan”.

Jóhann Mortensen

“Breiðkið Kaldbaksvegin og gerið hann lidnan við verjugrótið”. Nakað soleiðis ljóðaði eitt ynski frá fólki við Kaldbaksfjørð, tá grótmálið á Sundi tók seg upp fyri trimum árum síðani.

Men stýrið á Vaglinum lurtaði tíverri ikki eftir fólki við Kaldbaksfjørð. Kaldbaksvegurin varð ikki gjørdur liðugur við verjugrótið, og avleiðingina sóu vit um vikuskiftið.

Brimið í vikuskiftinum máaði nógv undan Kaldbaksvegnum á leiðini við Týggjará. Tá arbeiðsmenn hjá Landsverki týsdagin fóru at laða upp undir vegin, so hann ikki søkkur undan bilum og verður fólki at skaða, vísti tummastokkurin 1 m og 30 cm.

Tá Kaldbaks kommuna og Tórshavnar kommuna lögdu saman í 1974, skrivaðu kommunurnar undir ein samanleggingarsáttmála. Samanleggingarsáttmálin varð eisini lýstur sum landsstýriskungerð í 1976.

Eftir sáttmálanum skuldi Tórshavnar kommuna gera

ein veg til Kaldbaks. Hesin vegurin skuldi vera millum 5 og 6 metrar breiður.

Men vegurin fekk ongatið hesa breiddina. Hann er millum 4 og 5 metrar, men onkustaðni er hann niðanfyrir 4 metrar. Við øðrum orðum er vegurin ikki liðugur og Tórshavnar kommuna helt kki samanleggingarsáttmáln.

Heldur eingin skrái er laðaður við størri verjugróti, sum kann verja ímóti brimi og uppgangi. Slíkur er gjørdur á sunnara armi á fjørðinum.

Kaldbaksvegurin var tó ikki meira enn kominn til bygdina, tá Tórshavnar kommuna avreiddi hann til landið. Og tí hevur Tórshavnar kommuna sum so ikki ábyrgdina fyri vegnum.

Men eftir samanleggingarsáttmálnum skuldi vegur gerast, sum skuldi vera upp í 6 metrar breiður.

-Hevur Tórshavnar kommuna so ikki eina moralska skyldu at bera so í bandi, at vegurin fær ætlaðu breiddina, og at hann verður gjørdur liðugur, um vit skulu halda okkum til samanleggingarsáttmálan?

Stýrið á Vaglinum vildi ikki lurta

Tá Tórshavnar kommuna samráddist um at keypa grót úr Skálafjarðartunnlinum í 2017, mótmæltu nærum allir íbúgv-

Myndin vísir, at nógv er máað undan Kaldbaksvegnum nærhendis Fossbyrgi við Týggjará. Tummastokkurin vísti 1m og 30 cm.

ar við Kaldbaksfjørð í hoyringskrivi, at náttúran og mala-grótsfjørn eystan fyri Sundsá varð lögð undir tunnilsgrót.

Umboð fyri áhugabólkin fyri Kaldbaksfjørð vístu á fleiri móguleikar at brúka grótið ístaðin fyri at oysa tað út á Sundi.

Eitt nú varð mælt til at breiðka vegin úr Kaldbaksbotni út móti Kaldbaksbygd, so hann fekk ta ætlaðu breiddina, ella varð gjørdur breiðari. Grótið kundi væl nýttast, søgdu bæði verkfrøðingur og byggi-frøðingur í vega- og bryggjuarbeði við limir í bólkinum. Men verjugót mátti leggjast uttast,

løgdu teir aftrat.

Tórshavnar kommuna eigur ikki vegin, men kommunan kundi borið so í bandi - saman við Landsverki - at Kaldbaksvegurin varð breiðkaður og gjørdur liðugur við verjugróti.

Men stýrið á Vaglinum gekk ikki ynskinum hjá fólki við Kaldbaksfjørð á møti. Stýrið vildi ikki samskipta um hesa loysnina.

Tá eg skrivi omanfyri, at vegurin átti at verðið gjørdur breiðari enn seks metrar, er orsøkin, at á hvørjum degi - serliga frá nú á várari og fram móti vetri - verður vegurin brúktur til frítíðarítriv.

Daliga seta fólk bilin í Kaldbaksbótni og ganga ein frískligan túr eftir vegnum - njóta náttúruna, fuglalívið og áirnar. Nú dagarnir leingjast fara vit dagliga at síggja fólk á súklu. Teir gulu Parísfararnir venja til tann drúgva túrin. Og onnur renna dagliga úr botninum til Kaldbaks og innaftur. Hetta er jú fólkaheilsa.

So seint sum í dag segði ein starvsfelagi, at hon tordi næstan ikki at renna á Kaldbaksvegnum, tí ferðslan er so nógv og vegurin er so smalur.

Tórshavnar kommuna vildi ikki virka – undirstrikið virka – fyri, at vegurin varð breiðkaður og gjørdist tryggari at koyra, ganga, renna og á súkla á.

Júst fyri einum mánað síðani ásannaðu umboð fyri Tórshavnar kommunu á borgarafundi í Kaldbak, at hvørki landsvegurin millum botnin og bygdina ella kommunali bygdarvegurin vóru tryggir ella tíðarhóskandi.

Hesum fingi tey sannliga rætt í. Men tey kundu sannliga havt gjørt nakað við málið, tá fólkið í bygdunum við Kaldbaksfjørð settu fram ynski at gera vegin lidnan og tryggan, tá Tórshavnar kommuna var gyrd í brøkur við tunnilsgróti. Tað gjørdi tey ikki.

Í Soylugørðum í Kaldbak 3.3. 2020

Síðsti officielli heksa-dómur í Europa

Níðingsgerð móti sakleysari kvinnu, sum er vert at hugsa um á internationala kvinnudegnum tann 8. mars

Virgar Dalsgaard

Tann 13. juni 1782 varð tann ólukkuliga schweiziska tænastrúkvinnan ANNA GÖLDIN dripin við svørði sum heks. Hon var tann allarsíðsta kvinnan í Europa, sum "legitimt"

varð dømd og eksekutionerað aftaná eina almenna heksa-process!

Tað vóru kortini heilt fram til ár 1800 nakrar fáar kvinnur, sum blivu heksa-dripnar, men tær vórðu "lynchaðar" av uppøstum mannfjöldum, uttan nakra "legala" rættargongd.

Tann neyðars Anna, sum ongan góðan hevði, kom frá fátækum katólskum fólki og bleiv arbeiðskona hjá fleiri múgvandi protestantiskum familjum í tí ríka Glarus. Hon bleiv við barn í minst tveimum arbeiðsplássum, allarhelst við arbeiðsgevarans assistancu.

Ta síðsta arbeiðsplássíð, hon hevði, var hjá einum "mætum" embætismanni, sum seinni saman við konu síni ákærði Onnu fyri at vera heks. Anna misti sítt fyrsta barn, sum var heilt illa fyri, og hon varð, uttan nakað prógv lögð undir at hava givið tí gift. Seinni varð hon í embætismannaheiminum lögð undir at koyra nálar í mjólkina hjá teirra børnum, so tey stungu seg.

Eftirhondini blivu allar tær púra óprógvaðu ákærurnar móti henni so nógv, at hon bleiv stevnd fyri rættin í Glarus, har dómarin, sum var vinmaður við hennara arbeiðsgevara, feldi tann harða dómin, at hon skuldi verða revsað og náðileyst dripin sum heks við svørði.

Schweiz hevði tá í tíðini hvassan censur, so tey tíðindi,

sum sluppu út undir rættargongdini vóru sera stutt, men tann gløggi og viðakendi týski skribenturin og søgumaðurin August Ludwig von Schlözer setti seg gjølla inn í málið og fanst harðliga at dóminum, sum hann nevndi "JUSTIZMORD", og tað er allarfyrstu ferð, at tað orðið verður brúkt um ein órættvísan og falskan dóm.

Seinni er glosan kominn inn í tey flestu européisku máluni.

Schlözer fekk fleiri týskar journalistar til at skriva um málið, sum teir hildu vera eina pseudo-process, har øll jura næstan varð traðkað undir fót.

Tað eru spældir nógvir filmar um Onnu Göldin, og nógvir søgumenn hava kannað málið, og allir eru komnir til sama úrslit:

Tað var eitt herviliga feikt justitsmord!

Í 2007 lat eitt Anna Göldinmuseum upp í Glarus, har øll tann kenda biografiin hjá Onnu verður gjølla lýst.

Í august 2008 viðtók Landsráðið í Glarus einmælt og uttan nakað orðaskifti, at stjórnin erkendi, at dómurin, sum í 1782 varð feldur yvir Onnu Göldin ikki var rættvísur, og at hon tí var offur fyri eitt justitsmord.

Tann 13. juni 2014 varð ein minnisvarði avdúkaður um ta ólukkuliga kvinnuna.

Anna Goldin var bara 47 ár, tá ið hon bleiv dripin.

Leingi og óhugnaliga drúgt kann vera, áðrenn sakleys smáfólk verða heilt reinsað og rehabiliterað.